

ZAKON

O FONDU ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE

("Sl. glasnik RS", br. 72/2009 i 101/2011)

I OSNOVNE ODREDBE

Član 1

Ovim zakonom uređuje se položaj, poslovi, organizacija, prihodi, namena i način korišćenja sredstava, kao i druga pitanja od značaja za rad Fonda za zaštitu životne sredine (u daljem tekstu: Fond).

Član 2

Osnivač Fonda je Republika Srbija.

Prava i odgovornosti osnivača iz stava 1. ovog člana vrši Vlada.

Nadzor nad radom Fonda i primenom odredaba ovog zakona obavlja ministarstvo nadležno za poslove životne sredine (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Član 3

Fond ima svojstvo pravnog lica sa pravima, obavezama i odgovornostima utvrđenim ovim zakonom.

Fond se upisuje u sudski registar.

Sedište Fonda je u Beogradu.

Član 4

Fond upravlja i raspolaže sredstvima za poslove i namene utvrđene zakonom u ime i za račun Republike Srbije.

Fond za svoje obaveze odgovara svojom imovinom.

Član 5

U obavljanju svoje delatnosti Fond obezbeđuje:

- 1) ostvarivanje ciljeva i načela zaštite životne sredine;
- 2) očuvanje prirodne ravnoteže i racionalnog korišćenja prirodnih vrednosti;
- 3) uslove za održivo korišćenje, zaštitu i unapređivanje životne sredine;
- 4) korišćenje obnovljivih izvora energije;

5) zaštitu čoveka i razvoj u zdravoj životnoj sredini.

II POSLOVI FONDA

Član 6

U obavljanju poslova Fond ima javna ovlašćenja u:

1) donošenju rešenja obveznicima plaćanja naknada propisanih zakonom kojim se uređuje održivo upravljanje prirodnim vrednostima i zaštita životne sredine (u daljem tekstu: naknada);

2) utvrđivanju bližih uslova koje moraju ispunjavati korisnici sredstava Fonda, uslova i načina dodeljivanja sredstava, kriterijuma i merila za ocenjivanje predloga projekata, odnosno zahteva za dodeljivanje sredstava, vršenju nadzora nad realizacijom projekata, načina praćenja namenskog korišćenja sredstava i ugovorenih prava i obaveza, kao i drugih poslova od značaja za dodeljivanje i korišćenje sredstava Fonda, u skladu sa ovim zakonom i posebnim zakonom;

3) predlaganju mera prema korisnicima sredstava Fonda za nenamensko korišćenje sredstava i neispunjavanje ugovorenih prava i obaveza.

Član 7

Fond obavlja poslove u vezi sa finansiranjem pripreme, sprovođenja i razvoja programa, projekata i drugih aktivnosti u oblasti očuvanja, održivog korišćenja, zaštite i unapređivanja životne sredine, kao i u oblasti korišćenja obnovljivih izvora energije, i to:

1) stručne i druge poslove u vezi sa pribavljanjem, upravljanjem i korišćenjem sredstava Fonda;

2) iniciranje, finansiranje i kontrolu realizacije projekata iz delokruga rada Fonda;

3) posredovanje u vezi sa finansiranjem zaštite životne sredine i obnovljivih izvora energije iz sredstava stranih država, međunarodnih finansijskih institucija i tela, kao i domaćih i stranih pravnih i fizičkih lica;

4) vođenje baze podataka o programima, projektima i drugim aktivnostima u oblasti zaštite životne sredine, obnovljivih izvora energije, kao i potrebnim i raspoloživim finansijskim sredstvima za njihovo ostvarivanje;

5) podsticanje, uspostavljanje i ostvarivanje saradnje sa međunarodnim i domaćim finansijskim institucijama i drugim pravnim i fizičkim licima radi finansiranja zaštite životne sredine, obnovljivih izvora energije u skladu sa Nacionalnim programom zaštite životne sredine, drugim strateškim dokumentima, akcionim i sanacionim planovima i drugim planovima i programima, kao i zaključenim međunarodnim ugovorima za namene utvrđene ovim zakonom;

5a) podsticanje i finansiranje energetske efikasnosti;

6) pružanje stručnih usluga pravnim i fizičkim licima, na njihov zahtev, iz delokruga rada Fonda, u skladu sa ugovorom, po osnovu kojih stiče prihod;

6a) podstiče razvoj javnog i privatnog partnerstva u aktivnostima zaštite i unapređenja životne sredine, održivog korišćenja i očuvanja prirodnih vrednosti;

7) vrši i druge poslove u vezi sa podsticanjem i finansiranjem zaštite životne sredine utvrđene zakonom.

Fond može sredstva da investira u opremu i objekte za namene utvrđene zakonom, kojima upravlja u ime i za račun Republike Srbije.

Prihod od investiranja iz stava 2. ovog člana uplaćuje se na odgovarajući konsolidovani račun trezora i koristi se preko Fonda.

Fond može obavljati i druge delatnosti utvrđene statutom koje služe obavljanju delatnosti iz stava 1. ovog člana.

Član 8

Stručne i druge administrativno-tehničke poslove obavljaju zaposleni u Fondu, u skladu sa statutom Fonda.

Zaposleni iz stava 1. ovog člana imaju prava i dužnosti u skladu sa zakonom kojim se uređuju radni odnosi državnih službenika.

Član 9

Fond donosi srednjoročni i godišnji program rada.

Srednjoročnim programom rada utvrđuje se namena, visina i način korišćenja sredstava Fonda.

Na srednjoročni program rada saglasnost daje Vlada i donosi se za period od tri godine.

Na godišnji program rada saglasnost daje Ministarstvo.

Fond donosi izveštaj o ostvarivanju programa rada.

Izveštaj o ostvarivanju programa rada za proteklu godinu Fond dostavlja Ministarstvu najkasnije do 31. marta tekuće godine ali i ranije na zahtev Ministarstva.

III OPŠTI AKTI FONDA

Član 10

Opšti akti Fonda su statut i drugi akti kojima se na opšti način uređuju određena pitanja.

Statut Fonda donosi upravni odbor Fonda po prethodno pribavljenom mišljenju Ministarstva.

Vlada daje saglasnost na statut Fonda.

Statut Fonda sadrži odredbe o: nazivu i sedištu Fonda; organima Fonda, njihovoj delatnosti i načinu odlučivanja organa; zastupanju i predstavljanju Fonda; pravima, obavezama i odgovornostima zaposlenih; drugim pitanja od značaja za rad Fonda.

Član 11

Opštim aktima Fonda utvrđuju se uslovi koje moraju ispunjavati korisnici sredstava Fonda, uslovi i način dodeljivanja sredstava Fonda, kriterijumi i merila za ocenjivanje zahteva za dodeljivanje sredstava Fonda, način praćenja namenskog korišćenja sredstava i ugovorenih prava i obaveza, način obavljanja poslova Fonda, kao i naknade za pružanje stručnih usluga iz člana 7. tačka 6) ovog zakona, kao i druga pitanja od značaja za rad Fonda u skladu sa zakonom.

Opšta akta iz stava 1. ovoga člana donosi upravni odbor Fonda uz prethodnu saglasnost Ministarstva.

IV ORGANI FONDA

Član 12

Organi Fonda su: upravni odbor i direktor.

Organe Fonda iz stava 1. ovog člana imenuje i razrešava Vlada.

Mandat upravnog odbora i direktora traje četiri godine.

Član 13

Upravni odbor Fonda ima predsednika i četiri člana.

Predsednik upravnog odbora je po funkciji ministar nadležan za poslove životne sredine.

Članovi upravnog odbora su predstavnici Vlade.

Član 14

Upravni odbor Fonda:

- 1) donosi statut Fonda;
- 2) donosi srednjoročni i godišnji program rada;
- 3) donosi opšte akte Fonda;
- 4) usvaja finansijski plan Fonda;
- 5) usvaja izveštaj o ostvarivanju programa rada Fonda;
- 6) usvaja završni račun Fonda;
- 7) odlučuje o korišćenju sredstava Fonda u skladu sa uslovima i načinom utvrđenim statutom i programom rada Fonda;
- 8) donosi poslovnik o svom radu;
- 9) obavlja i druge poslove u skladu sa zakonom.

Upravni odbor Fonda odgovoran je da poslovanje Fonda bude u skladu sa zakonom, aktima Fonda i drugim propisima.

Član 15

Direktor Fonda:

- 1) predstavlja i zastupa Fond;
- 2) organizuje i rukovodi radom Fonda;
- 3) predlaže akte koje donosi upravni odbor Fonda;
- 4) izvršava odluke upravnog odbora Fonda;
- 5) stara se i odgovara za zakonitost rada, korišćenje i raspolaganje imovinom Fonda;
- 6) donosi akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mesta Fonda, uz prethodnu saglasnost upravnog odbora;
- 7) obavlja i druge poslove utvrđene zakonom i statutom Fonda.

Na akt iz stava 1. tačka 6) ovog člana Fond je obavezan da pribavi mišljenje Ministarstva.

V PRIHODI, NAMENA I NAČIN KORIŠĆENJA SREDSTAVA FONDA

Član 16

Prihodi Fonda ostvaruju se iz:

- 1) naknade za promet vrsta divlje flore i faune, naknade za upis u registar u sistem EMAS, naknade za zagađivanje životne sredine i naknade za zagađivanje životne sredine u područjima od posebnog državnog interesa;
- 2) namenskih sredstava budžeta Republike Srbije ostvarenih po osnovu naknada u skladu sa zakonom;
- 3) sredstava ostvarenih po osnovu međunarodne bilateralne i multilateralne saradnje na programima, projektima i drugim aktivnostima u oblasti zaštite životne sredine i obnovljivih izvora energije;
- 4) sredstava od upravljanja slobodnim novčanim sredstvima Fonda;
- 5) priloga, donacija, poklona i pomoći;
- 6) kamata, odnosno anuiteta na kredite;
- 7) naknada za pružanje stručnih usluga iz člana 7. tačka 6. ovog zakona;
- 8) drugih izvora u skladu sa zakonom.

Visinu naknade iz stava 1. tačka 7) ovog člana propisuje upravni odbor Fonda, uz prethodnu saglasnost Ministarstva.

Sredstva ostvarena od naknade iz stava 1. tačka 7) ovog člana, uplaćuju se na poseban račun javnih prihoda i koriste se za rad Fonda.

Član 17

Sredstva Fonda koriste se u skladu sa zakonom, statutom, programom rada Fonda, kao i Nacionalnim programom zaštite životne sredine, drugim strateškim dokumentima, akcionim i sanacionim planovima, a naročito za:

- 1) zaštitu, očuvanje i poboljšanje kvaliteta vazduha, vode, zemljišta i šuma, kao i ublažavanje klimatskih promena i zaštitu ozonskog omotača;
- 2) sanaciju odlagališta otpada, podsticanje smanjenja nastajanja otpada, reciklažu i ponovnu upotrebu otpada;
- 3) uvođenje čistije proizvodnje za rad postrojenja i obavljanje aktivnosti, kao i za rano prilagođavanje zahtevima zaštite životne sredine;
- 4) tehnologije i proizvode koji smanjuju opterećenje i zagađenje životne sredine;
- 5) zaštitu i očuvanje biodiverziteta i geodiverziteta;
- 6) podsticanje održivog korišćenja zaštićenih prirodnih dobara;
- 7) unapređivanje i izgradnju infrastrukture za zaštitu životne sredine;
- 8) podsticanje korišćenja obnovljivih izvora energije;
- 8a) podsticanje primene principa energetske efikasnosti;
- 9) podsticanje čistijeg transporta;
- 10) podsticanje održivog razvoja;
- 11) unapređenje sistema informisanja o stanju životne sredine, praćenje i ocenjivanje stanja životne sredine, kao i uvođenje sistema upravljanja životnom sredinom;
- 12) podsticanje obrazovnih, istraživačkih i razvojnih studija, programa, projekata i drugih aktivnosti, uključujući i demonstracione aktivnosti;
- 13) finansiranje preventivnih i interventnih mera u vanrednim okolnostima zagađivanja životne sredine i osposobljavanje za reagovanje u slučaju udesa, uključujući rekultivaciju i sanaciju zagađenog prostora do koga je došlo kao posledica akcidenta, kada je uzročnik akcidenta nepoznat ili u slučajevima koji isključuju odgovornost zagađivača;
- 13a) sanaciju kontaminiranog zemljišta osiromašenim uranijumom i posledica njegovog dejstva na životnu sredinu;
- 14) rekultivaciju i sanaciju istorijskog zagađenja (jalovišta, industrijske deponije sl.);

15) finansiranje programa, projekata i drugih aktivnosti iz oblasti osnovnih geoloških istraživanja;

16) finansiranje programa ekološkog obrazovanja i jačanja javne svesti o pitanjima očuvanja životne sredine i održivog razvoja;

17) finansiranje drugih aktivnosti u skladu sa zakonom.

Aktivnosti, namenu, visinu i raspodelu sredstava iz stava 1. tačka 17) ovog člana, propisuje Vlada.

Fond može učestvovati i u finansiranju programa, projekata i drugih aktivnosti na teritoriji Republike Srbije za namene iz stava 1. ovog člana, ako ih organizuju i finansiraju međunarodne organizacije, finansijske institucije i tela ili druga strana pravna lica.

Član 17a

Podsticanje energetske efikasnosti finansira se u skladu sa godišnjim programom finansiranja projekata podizanja energetske efikasnosti u 2012. godini (u daljem tekstu: godišnji program).

Godišnjim programom određuje se vrsta i obim radova koji će biti finansirani, iznos, raspodela i namena sredstava za finansiranje radova.

Godišnji program donosi Vlada.

Fond, preko ministarstva nadležnog za poslove životne sredine, dostavlja Vladi izveštaj o realizaciji godišnjeg programa.

Član 18

Korisnici sredstava Fonda su sva pravna i fizička lica koja imaju sedište, odnosno prebivalište na teritoriji Republike Srbije.

Sredstva Fonda dodeljuju se korisnicima sredstava iz stava 1. ovog člana radi finansiranja namena utvrđenih ovim zakonom putem kredita, zajmova, subvencija, podsticajnih sredstava, dotacija, bespovratnih sredstava i pomoći.

Sredstva iz stava 1. ovog člana odobravaju se na osnovu javnog konkursa koji objavljuje Fond.

Fond ne raspisuje javni konkurs ako kao ugovorna strana sufinansira realizaciju programa, projekata i drugih aktivnosti, u skladu sa ovim zakonom.

Način korišćenja sredstava Fonda utvrđuje se opštim aktima Fonda u skladu sa ovim zakonom.

Vlada utvrđuje visinu i uslove za dodelu podsticajnih sredstava.

U finansiranju programa i projekata putem kredita, zajmova i podsticajnih sredstava, Fond saraduje sa bankama i drugim finansijskim institucijama u skladu sa zakonom.

Član 19

Korisnici sredstava Fonda obavezni su da sredstva koriste namenski, na način i u rokovima utvrđenim ugovorom o korišćenju sredstava.

Fond prati, analizira i vrši nadzor nad realizacijom projekta i korišćenjem sredstava.

Ako korisnik sredstava dodeljena sredstva ne koristi na način i za namene utvrđene ugovorom, dužan je da nenamenski utrošena sredstva vrati Fondu, a za štetu nanetu Fondu odgovara na način utvrđen ugovorom o korišćenju sredstava i u skladu sa opštim pravilima Zakona o obligacionim odnosima.

Član 20

Imovinu Fonda čine stvari, prava i ostala sredstva osnivača, kao i sredstva koja Fond ostvari na drugi način u skladu sa ovim zakonom.

Imovinu Fonda može činiti i kapital, ukoliko osnivač donese takvu odluku.

Imovinom Fonda upravlja upravni odbor i direktor Fonda, u skladu sa zakonom i statutom Fonda.

Član 21

Fond ne može bez saglasnosti Vlade opteretiti ili otuđiti nepokretnosti i drugu imovinu, u skladu sa zakonom.

Fond posluje u skladu sa zakonom kojim se uređuje budžetski sistem.

Član 22

Sredstva za rad Fonda obezbeđuju se u budžetu Republike Srbije, iz prihoda i drugih izvora u skladu sa zakonom.

Srednjoročnim programom rada Fonda mogu se predvideti sredstva za rad najviše do 3% ostvarenih prihoda iz člana 16. Zakona.

Član 23

Fond obračunava naknade obveznicima plaćanja naknada na osnovu podataka koje Agencija za zaštitu životne sredine (u daljem tekstu: Agencija) dostavlja Fondu, u skladu sa zakonom.

Izuzetno, ako obveznik plaćanja naknade nije podatke iz stava 1. ovog člana dostavio Agenciji, Fond obračunava naknade na osnovu izveštaja inspektora za zaštitu životne sredine.

Rešenje o obračunu naknada donosi Fond za period od jedne kalendarske godine, u skladu sa propisima kojima su uređene naknade.

Obveznici plaćaju naknade na osnovu rešenja iz stava 3. ovog člana.

Protiv rešenja Fonda može se izjaviti žalba Ministarstvu u roku od osam dana od dana prijema rešenja, preko Fonda.

O žalbi na prvostepeno rešenje Fonda iz stava 5. ovog člana koje je doneto u vršenju poverenih poslova, rešava ministar.

Naknade iz stava 4. ovog člana uplaćuju se na račune propisane za uplatu javnih prihoda budžeta Republike Srbije i namenski se koriste preko Fonda.

Na zahtev obveznika Fond može da donose rešenje za plaćanje naknade i za obračunski period kraći od jedne kalendarske godine u slučaju prestanka poslovanja, statusne promene koja dovodi do prestanka rada obveznika ili promene delatnosti obveznika plaćanja naknade.

Član 24

U pogledu plaćanja naknada iz člana 16. ovog zakona, za obračun kamate za docnju u plaćanju, prinudnu naplatu i ostalo što nije posebno propisano ovim zakonom, shodno se primenjuju odredbe zakona kojima se uređuje poreski postupak i poreska administracija.

Član 25

Fond je obavezan da vodi evidenciju obveznika plaćanja naknade.

Obveznik iz stava 1. ovog člana je dužan da prijavi Fondu i Agenciji promenu vlasništva, zakupa ili drugog prava obveznika, početak rada novog pojedinačnog izvora zagađivanja, kao i datum trajnog zatvaranja postojećeg izvora zagađivanja.

Prijavu iz stava 2. ovog člana obveznik plaćanja naknade je dužan da dostavi u roku od 30 dana od dana nastanka promene.

VI JAVNOST RADA FONDA

Član 26

Rad Fonda je javan.

Fond blagovremeno i istinito obaveštava javnost o obavljanju svoje delatnosti na način propisan statutom Fonda.

Fond može uskratiti davanje informacije, ako je propisana kao službena ili poslovna tajna.

VII KAZNENE ODREDBE

Član 27

Novčanom kaznom od 25.000 do 50.000 dinara kazniće se za prekršaj odgovorno lice u Fondu ako:

- 1) ne dostavlja izveštaje o ostvarivanju programa rada Fonda u propisanom roku ili na zahtev Ministarstva (član 9. stav 6);
- 2) blagovremeno i istinito ne obaveštava javnost o obavljanju svoje delatnosti za koju je osnovan na način propisan statutom Fonda (član 26. stav 2).

VIII PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 28

Fond za zaštitu životne sredine, osnovan Zakonom o zaštiti životne sredine ("Službeni glasnik RS", br. 135/04 i 36/09), nastavlja sa radom u skladu sa ovim zakonom.

Član 29

Nadzorni odbor Fonda za zaštitu životne sredine prestaje sa radom danom stupanja na snagu ovog zakona.

Član 30

Predsednika i članove upravnog odbora Fonda Vlada će imenovati u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Postojeći upravni odbor Fonda nastavlja da obavlja poslove iz svog delokruga u skladu sa odredbama ovog zakona do imenovanja predsednika i članova upravnog odbora iz stava 1. ovog člana.

Član 31

Fond je dužan da usaglasi svoja opšta akta sa odredbama ovog zakona u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 32

Akt iz člana 18. stav 6. ovog zakona Vlada će doneti u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 33

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaju da važe odredbe čl. 91-99. i član 120. stav 1. tač. 17) i 18) Zakona o zaštiti životne sredine ("Službeni glasnik RS", br. 135/04 i 36/09).

Član 34

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije".

Samostalni članovi Zakona o izmenama i dopunama Zakona o Fondu za zaštitu životne sredine

("Sl. glasnik RS", br. 101/2011)

Član 6

Odredbe člana 1. stav 1. tačka 5a), člana 2. st. 2. i 6. i člana 3. ovog zakona primenjuju se do 31. decembra 2012. godine.

Član 7

Ovaj zakon stupa na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije".